

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: Жалби до омбудсмана на Република България

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

Обръщам се към Вас по повод на увеличилите се жалби, сигнали и телефонни обаждания до институцията на омбудсмана, касаещи компенсациите, отпускани по програмата „Запази ме” (в размер 24 лв. на ден за периода на неплатен отпуск, а след декември 2020 г. - 75 на сто от месечния осигурителен доход за октомври 2020 г.).

Гражданите, чиято трудова дейност е засегната от кризата с COVID-19 и които държавата подпомага с горепосочените суми, сигнализират, че банките им удържат тези средства и ги превеждат на частни съдебни изпълнители. Така те остават без никакви доходи, включително за храна и неотложни нужди.

Средствата, отпускани по програмата „Запази ме”, се определят като компенсации на работници и служители, осигурени в икономически дейности, за които са въведени временни ограничения за осъществяването им. Същите се отпускат на основание Постановление на Министерския съвет № 325 от 26.11.2020 г., изменено и допълнено с Постановление № 418 от 30.12.2020 г.

По смисъла на постановлението „Компенсации“ са суми, които се изплащат под формата на помощи на работниците и служителите, чиито доходи от труд се намаляват в резултат от преустановяване на дейността, за която са наети на работа, на основание на акт на държавен орган. Компенсациите, изплатени по реда на това постановление, представляват необлагаем доход по смисъла на чл. 13, ал. 1, т. 15 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Безспорно законодателят е предвидил, с оглед необходимостта от средства за покриване на належащи нужди на длъжника, някои негови вземания да са изцяло несеквестрируеми, а други, като доходите от труд и пенсия, да са частично секвестрируеми. Извън законово определените като несеквестрируеми средства на длъжника, другите негови вземания могат да се удържат за удовлетворяване на кредитора.

Чл. 444, т. 8 от Гражданския процесуален кодекс /ГПК/ сочи, че изпълнението не може да бъде насочено върху следните вещи на длъжника - физическо лице: предвидените в друг закон вещи и вземания като неподлежащи на принудително изпълнение. Такива разпоредби има съответно в Кодекса за социално осигуряване, Закона за хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца, Закон за социалното подпомагане.

Средствата по програмата „Запази ме“ обаче не се отпускат по силата на закон, който да предвиди изрично тяхната несеквестрируемост, а на основание горепосоченото постановление на Министерския съвет.

По проблема се обърнах към Камарата на частните съдебни изпълнители и Асоциацията на банките в България като получих уверение в разбирането за извънредната и социална насоченост на средствата, но също така се представиха и аргументи за липсата на изрично правно основание за изплащането им на гражданите, при условие че банковите им сметки са заповорани.

Тъй като тези средства представляват социални по характера си плащания, които безспорно представляват помощ за гражданите от държавата в извънредната ситуация, породена от COVID-19, намирам за необходимо приемането на изрична нормативна разпоредба, която да регламентира тяхната несеквестрируемост.

Това ще е в интерес за гражданите за покриване на належащите им нужди, поради оставането без доходи от труд, така и за банките, които ще имат законово основание да изплащат средствата, без да се допуска забавяне и няма да им се налага да ги превеждат на частните съдебни изпълнители.

С оглед на горното, се обръщам към Вас с предложение за създаване на разпоредба, която да предвиди несеквестрируемост на средствата, изплащани по програмата „Запази ме“. Удачно е тази разпоредба да бъде в Законопроекта за допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците № 154-01-7, внесен на 29.01.2021 г., който е включен в програмата на парламентарната Комисия по бюджет и финанси за 03.02.2021 г.

По-конкретно, намирам за удачно да бъде създадено ново изречение три в ал. 2 на чл. 5 или да се създаде нова ал. 5 на същия член от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците с примерен текст: „Върху вземанията за компенсации, отпускани на основание Постановление на Министерския съвет № 325 от 26.11.2020 г., изменено и допълнено с Постановление № 418 от 30.12.2020 г., не могат да бъдат правени удръжки, освен за вземания за издръжка“.

С уважение,

**ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**